

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 2. júla 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Smernica 2008/115/ES – Spoločné normy a postupy členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území – Podmienky zaistenia – Článok 16 ods. 1 – Zaistenie vo väzenskom zariadení na účely odsunu – Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý predstavuje vážnu hrozbu pre verejný poriadok a verejnú bezpečnosť“

Vo veci C-18/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) z 22. novembra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 11. januára 2019, ktorý súvisí s konaním:

WM

proti

Stadt Frankfurt am Main,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, podpredsedníčka Súdneho dvora R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia M. Safjan, L. Bay Larsen a C. Toader,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- WM, v zastúpení: S. Basay-Yildiz, Rechtsanwältin,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,
- švédská vláda, v zastúpení: pôvodne A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg a H. Eklinder, neskôr O. Simonsson a C. Meyer-Seitz, H. Shev a H. Eklinder, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga a M. Wasmeier, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. februára 2020,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 16 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi WM, tuniským štátnym príslušníkom, a Stadt Frankfurt am Main (mesto Frankfurt nad Mohanom, Nemecko), ktorého predmetom je zákonnosť rozhodnutia o zaistení vo väzenskom zariadení na účely odsunu prijatého voči uvedenej osobe.

Právny rámec

Právo únie

- 3 Odôvodnenia 2 a 4 smernice 2008/115 znejú:
„(2) Európska rada na zasadnutí 4. a 5. novembra 2004 v Bruseli vyzvala na zavedenie účinnej politiky odsunu a repatriácie založenej na spoločných normách pre osoby, ktoré majú byť vrátené humánnym spôsobom pri úplnom rešpektovaní ich ľudských práv a dôstojnosti.
...
(4) Je potrebné stanoviť jasné, transparentné a spravodlivé pravidlá na zabezpečenie efektívnej politiky návratu osôb, ktorá je nevyhnutným prvkom dobre riadenej migračnej politiky.“
- 4 Podľa článku 1 tejto smernice:
„Touto smernicou sa ustanovujú spoločné normy a postupy, ktoré sa majú uplatňovať v členských štátoch na návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín v súlade so základnými právami ako všeobecnými zásadami práva Spoločenstva a medzinárodného práva vrátane záväzkov týkajúcich sa ochrany utečencov a ľudských práv.“
- 5 Článok 2 uvedenej smernice stanovuje:
„1. Táto smernica sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členského štátu.
2. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že túto smernicu nebudú uplatňovať na štátnych príslušníkov tretích krajín:
a) ktorým sa v súlade s článkom 13 [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 z 15. marca 2006, ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 105, 2006, s. 1)] odoprel vstup, alebo ktorí boli zadržaní príslušnými orgánmi v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajšej pozemnej, vzdušnej alebo vodnej hranice členského štátu a ktorí následne v tomto členskom štáte nezískali oprávnenie alebo právo na pobyt;
b) ktorým sa podľa vnútroštátneho práva uložil návrat ako trestná sankcia alebo návrat z trestnej sankcie vyplýva, alebo voči ktorým prebieha extradičné konanie.

...“

6 Článok 7 ods. 4 tej istej smernice znie:

„Ak existuje riziko úteku alebo ak žiadosť o legálny pobyt bola zamietnutá ako zjavne neodôvodnená alebo podvodná, alebo ak dotknutá osoba predstavuje riziko pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť, členské štáty môžu upustiť od poskytnutia lehoty na dobrovoľný odchod alebo môžu poskytnúť lehotu kratšiu ako sedem dní.“

7 Článok 8 smernice 2008/115 stanovuje:

„1. Členské štáty prijímú všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozhodnutia o návrate, ak sa neposkytla lehota na dobrovoľný odchod v súlade s článkom 7 ods. 4 alebo sa nespĺnila povinnosť návratu v rámci lehoty na dobrovoľný odchod poskytnutej v súlade s článkom 7.

...

4. V prípade, že členské štáty použijú na odsun štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa odsunu bráni, ako poslednú možnosť donucovacie opatrenia, takéto opatrenia musia byť primerané a použitie sily nesmie prekročiť rozumnú mieru. Tieto opatrenia sa uplatňujú v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a v súlade so základnými právami a pri riadnom rešpektovaní dôstojnosti a telesnej integrity dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

...“

8 Článok 15 smernice 2008/115, nazvaný „Zaistenie“, v odseku 1 stanovuje:

„Pokiaľ sa v osobitnom prípade nedajú účinne uplatniť iné dostatočné, ale menej prísne donucovacie opatrenia, členské štáty môžu zaistiť len štátneho príslušníka tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, s cieľom pripraviť návrat a/alebo vykonať proces odsunu, a to najmä keď:

- a) existuje riziko úteku alebo
- b) dotknutý štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo odsunu.

Zaistenie sa vždy uskutočňuje na čo najkratšie obdobie, trvá, len pokiaľ prebiehajú prípravy na odsun, a vykonáva sa s náležitou starostlivosťou.“

9 Článok 16 tejto smernice, nazvaný „Podmienky zaistenia“, stanovuje:

„1. Zaistenie sa spravidla vykonáva v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie. Ak členský štát nemôže poskytnúť ubytovanie v špecializovanom zariadení určenom na zaistenie a musí sa obrátiť na väzenské zariadenie, zaistení štátni príslušníci tretích krajín sú oddelení od riadnych väzňov.

2. Na požiadanie sa zadržaným štátnym príslušníkom tretích krajín včas umožní nadviazanie kontaktu s právnymi zástupcami, rodinnými príslušníkmi a príslušnými konzulárnymi orgánmi.

3. Osobitná pozornosť sa musí venovať situácii zraniteľných osôb. Poskytuje sa urgentná zdravotná starostlivosť a základná liečba.

4. Relevantné a príslušné vnútroštátne, medzinárodné a mimovládne organizácie a orgány majú možnosť navštevovať zariadenia určené na zaistenie uvedené v odseku 1 v rozsahu, v akom sa používajú na zaistenie štátnych príslušníkov tretích krajín podľa tejto kapitoly. Takéto návštevy môžu podliehať súhlasu.

5. Zaisteným štátnym príslušníkom tretích krajín sa pravidelne poskytujú informácie o pravidlách uplatňovaných v danom zariadení a o ich právach a povinnostiach. Takéto informácie zahŕňajú aj informácie o ich práve, zakotvenom vo vnútroštátnom práve, kontaktovať organizácie a orgány uvedené v odseku 4.“

10 Článok 17 ods. 2 uvedenej smernice znie:

„Zaisteným rodinám, ktoré čakajú na odsun, sa poskytne samostatné ubytovanie, ktoré zaručuje primerané súkromie.“

11 Článok 18 ods. 1 tej istej smernice stanovuje:

„V situáciách, kedy výnimočne veľký počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa majú vrátiť, spôsobí nepredpokladane veľké zaťaženie z hľadiska kapacity zariadení členského štátu určených na zaistenie alebo ich správneho alebo justičného personálu, môže dotknutý členský štát na čas trvania takejto výnimočnej situácie rozhodnúť o ustanovení dlhších lehôt na súdne preskúmanie ako sú lehoty ustanovené v treťom pododseku článku 15 ods. 2, a prijať naliehavé opatrenia týkajúce sa podmienok zaistenia, ktoré sú odlišné od tých, ktoré sú ustanovené v článku 16 ods. 1 a v článku 17 ods. 2“

Nemecké právo

12 § 58a ods. 1 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (zákon o pobyte, zárobkovej činnosti a integrácii cudzincov na spolkovom území) z 30. júla 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1950) vo svojom znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „AufenthG“) stanovuje:

„Najvyšší orgán spolkovej krajiny môže na základe opodstatnenej prognózy na účely odvrátenia mimoriadneho nebezpečenstva pre bezpečnosť Spolkovej republiky Nemecko alebo hrozby teroristického útoku vydať voči cudzincovi rozhodnutie o odsune bez predchádzajúceho opatrenia na vyhostenie. Rozhodnutie o odsune je okamžite vykonateľné, nevyžaduje sa predchádzajúce upozornenie na vyhostenie.“

13 § 62a ods. 1 AufenthG stanovuje:

„Zaistenie na účely odsunu sa spravidla vykonáva v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie. Ak na spolkovom území neexistuje špecializované zariadenie určené na zaistenie alebo ak cudzinec predstavuje vážne riziko pre zdravie a život tretích osôb alebo pre významné právom chránené hodnoty vnútornej bezpečnosti, zaistenie sa môže vykonávať v iných väzenských zariadeniach; v takomto prípade musia byť zaistené osoby čakajúce na odsun umiestnené oddelene od ostatných väzňov vo výkone trestu. ...“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

14 WM je tuniským štátnym príslušníkom, ktorý sa zdržiaval v Nemecku. Rozhodnutím z 1. augusta 2017 príslušné ministerstvo Bundesland Hessen (Spolková krajina Hesensko, Nemecko) nariadilo jeho odsun do Tuniska na základe § 58a ods. 1 AufenthG z dôvodu, že predstavuje osobitné nebezpečenstvo pre

národnú bezpečnosť, a to najmä vzhľadom na jeho osobnosť, správanie, radikálne islamské presvedčenie, skutočnosť, že bol spravodajskými službami označený za „prevádzča a verbovača pre teroristickú organizáciu Islamský štát“, ako aj vzhľadom na jeho činnosť pre túto organizáciu v Sýrii.

- 15 WM podal na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) na jednej strane žalobu proti rozhodnutiu z 1. augusta 2017 a na druhej strane podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia na odklad výkonu tohto rozhodnutia. Rozhodnutím z 19. septembra 2017 uvedený súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia z dôvodu, že existovala dostatočná pravdepodobnosť, že WM spácha v Nemecku teroristický útok.
- 16 Rozhodnutím z 18. augusta 2017 Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) na návrh príslušného cudzineckého úradu nariadil zaistenie WM vo väzenskom zariadení na účely odsunu do 23. októbra 2017 podľa § 62a ods. 1 AufenthG.
- 17 WM sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na Landgericht Frankfurt am Main (Krajinský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko), ktorý rozhodnutím z 24. augusta 2017 toto odvolanie zamietol. WM podal proti tomuto poslednému uvedenému rozhodnutiu kasačnú sťažnosť na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) s cieľom dosiahnuť vyhlásenie protiprávnosti jeho zaistenia v období od 18. augusta 2017 do 23. októbra 2017.
- 18 Dňa 9. mája 2018 bol WM odsunutý do Tuniska.
- 19 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či článok 16 ods. 1 smernice 2008/115 oprávňuje členský štát zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na jeho území, vo väzenskom zariadení na účely odsunu, oddelene od riadnych väzňov nie z dôvodu neexistencie špecializovaných zariadení určených na zaistenie v tomto členskom štáte, ale z dôvodu, že tento štátny príslušník predstavuje vážne riziko pre zdravie a život tretích osôb alebo pre národnú bezpečnosť.
- 20 Podľa vnútroštátneho súdu závisí rozhodnutie sporu, ktorý prejednáva, od výkladu článku 16 ods. 1 smernice 2008/115.
- 21 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 16 ods. 1 [smernice 2008/115] vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej zaistenie na účely odsunu možno vykonať v riadnom väzenskom zariadení, ak cudzinec predstavuje vážne riziko pre zdravie a život tretích osôb alebo pre významné právom chránené hodnoty vnútornej bezpečnosti, pričom zaistená osoba čakajúca na odsun musí byť aj v tomto prípade umiestnená oddelene od ostatných väzňov vo výkone trestu?“

O prejudiciálnej otázke

- 22 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 16 ods. 1 smernice 2008/115 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje zaistenie neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny vo väzenskom zariadení na účely odsunu oddelene od riadnych väzňov z dôvodu, že predstavuje vážne riziko pre zdravie a život tretích osôb alebo pre národnú bezpečnosť.

O uplatniteľnosti ratione materiae smernice 2008/115

- 23 Švédská vláda spochybňuje uplatniteľnosť článku 16 smernice 2008/115 vo veci samej. Táto vláda zdôrazňuje, že na základe článku 72 ZFEÚ spoločnou prístahovaleckou politikou Európskej únie, kam patrí smernica 2008/115, nie je dotknutý výkon zodpovedností, ktoré prislúchajú členským štátom vo veci udržiavania verejného poriadku a ochrany vnútornej bezpečnosti, takže tieto členské štáty majú naďalej právomoc prijímať účinné bezpečnostné opatrenia v kontexte zaistenia na účely odsunu štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnené zdržiava na ich území. Podľa tejto vlády totiž § 62a ods. 1 AufenthG predstavuje opatrenie nevyhnutné na zachovanie verejného poriadku a ochranu vnútornej bezpečnosti Nemecka.
- 24 V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako uviedol generálny advokát v bode 29 svojich návrhov, že pôsobnosť smernice 2008/115 sa musí posúdiť vzhľadom na jej všeobecnú štruktúru, ktorá bola prijatá najmä na základe článku 63 prvého odseku bodu 3 písm. b) ES, pričom toto ustanovenie prebral článok 79 ods. 2 písm. c) ZFEÚ, ktorý sa nachádza v hlave V tretej časti Zmluvy o FEÚ týkajúcej sa „priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti“.
- 25 Podľa odseku 1 jej článku 2 sa smernica 2008/115 uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnené zdržiavajú na území členského štátu. Odsek 2 tohto článku vymenúva situácie, v ktorých majú členské štáty možnosť neuplatniť túto smernicu. Žiadna skutočnosť v spise predloženom Súdnemu dvoru však nenasvedčuje tomu, že by sa na situáciu žalobcu vo veci samej vzťahovala jedna zo situácií uvedených v článku 2 ods. 2 uvedenej smernice.
- 26 Zdá sa, že na situáciu žalobcu vo veci samej, ktorá je predmetom rozhodnutia o zaistení vo väzenskom zariadení, prijatého na základe § 62a ods. 1 AufenthG, ktorého cieľom je prevziať do nemeckého právneho poriadku článok 16 ods. 1 smernice 2008/115, sa naozaj vzťahuje pôsobnosť tejto smernice a konkrétnejšie jej článok 16 ods. 1.
- 27 V predmetnej veci samotné poukázanie na článok 72 ZFEÚ nemôže stačiť na to, aby sa vylúčilo uplatnenie smernice 2008/115, aj keď vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej odkazuje na existenciu vážneho rizika pre zdravie a život tretích osôb alebo pre významné právom chránené hodnoty vnútornej bezpečnosti, aby sa mohlo pristúpiť k vykonaniu zaistenia vo väzenskom zariadení.
- 28 Podľa ustálenej judikatúry hoci členským štátom prináleží prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie verejného poriadku na svojom území, ako aj ich vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, nevyplýva z toho, že na takéto opatrenia sa vôbec nevzťahuje právo Únie [rozsudok z 2. apríla 2020, Komisia/Poľsko a i. (Dočasný mechanizmus premiestnenia žiadateľov o medzinárodnú ochranu), C-715/17, C-718/17 a C-719/17, EU:C:2020:257, bod 143].
- 29 Článok 72 ZFEÚ, ktorý stanovuje, že hlavou V Zmluvy o FEÚ nie je dotknutý výkon právomocí členských štátov vo veci udržiavania verejného poriadku a zabezpečovania vnútornej bezpečnosti, nemožno vykladať tak, že priznáva členským štátom právomoc vylúčiť uplatnenie ustanovenia práva Únie, v tomto prípade článku 16 smernice 2008/115, len odvolaním sa na tieto povinnosti [pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 2020, Komisia/Poľsko a i. (Dočasný mechanizmus premiestnenia žiadateľov o medzinárodnú ochranu), C-715/17, C-718/17 a C-719/17, EU:C:2020:257, body 145 a 152].
- 30 Za týchto podmienok treba konštatovať, že vec sama patrí do pôsobnosti smernice 2008/115 a že je opodstatnené odpovedať na prejudiciálnu otázku.

O veci samej

- 31 Súdny dvor rozhodol, že prvá veta článku 16 ods. 1 smernice 2008/115 stanovuje zásadu, podľa ktorej zaistenie neoprávnené sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín na účely odsunu sa vykonáva v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie. Druhá veta tohto ustanovenia stanovuje výnimku z tejto zásady, ktorú ako takú treba vykladať reštriktívne (rozsudok zo 17. júla 2014, Bero a Bouzalmate, C-473/13 a C-514/13, EU:C:2014:2095, bod 25).
- 32 Okrem toho Súdny dvor konštatoval, že druhá veta článku 16 ods. 1 smernice 2008/115 nemá rovnakú formuláciu vo všetkých jazykových verziách. V nemeckej verzii totiž toto ustanovenie uvádza, že „ak členský štát nedisponuje špecializovaným zariadením určeným na zaistenie a musí sa obrátiť na väzenské zariadenie, zaistení štátni príslušníci tretích krajín sú oddelení od riadnych väzňov“. V ostatných jazykových verziách uvedené ustanovenie neodkazuje na neexistenciu špecializovaných zariadení určených na zaistenie, ale odkazuje na to, že členský štát „nemôže“ umiestniť uvedených štátnych príslušníkov v takýchto zariadeniach (rozsudok zo 17. júla 2014, Bero a Bouzalmate, C-473/13 a C-514/13, EU:C:2014:2095, bod 26).
- 33 Podľa ustálenej judikatúry v prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu právnej normy Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právnej úpravy, ktorej je súčasťou [rozsudok zo 14. mája 2019, M a i. (Odňatie postavenia utečenca), C-391/16, C-77/17 a C-78/17, EU:C:2019:403, bod 88 a citovaná judikatúra].
- 34 Pokiaľ ide po prvé o všeobecnú štruktúru smernice 2008/115, článok 16 ods. 1 prvá veta tejto smernice vyžaduje, aby dotknutí štátni príslušníci tretích krajín boli „spravidla“ umiestnení v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie. Použitie tohto pojmu svedčí o tom, že smernica 2008/115 pripúšťa výnimky z tohto všeobecného pravidla.
- 35 Článok 18 smernice 2008/115, nazvaný „Mimoriadne situácie“, v odseku 1 stanovuje, že v situáciách, keď výnimočne veľký počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa majú vrátiť, spôsobí nepredpokladane veľké zaťaženie kapacít zariadení členského štátu určených na zaistenie alebo ich správneho alebo justičného personálu, môže dotknutý členský štát na čas trvania takejto výnimočnej situácie prijať naliehavé opatrenia týkajúce sa podmienok zaistenia, ktoré sú odlišné od tých, ktoré sú ustanovené v článku 16 ods. 1 a v článku 17 ods. 2 smernice 2008/115.
- 36 Hoci sa tieto mimoriadne opatrenia uplatňujú len vo výnimočných situáciách uvedených v článku 18 ods. 1 tejto smernice, treba konštatovať, ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 64 a 69 svojich návrhov, že zo znenia tejto smernice ani z jej štruktúry nevyplýva, že tieto situácie predstavujú jediné dôvody, na ktoré sa môžu členské štáty odvolávať na účely výnimky zo zásady umiestnenia štátnych príslušníkov tretích krajín zaistených na účely odsunu v špecializovaných zariadeniach podľa článku 16 ods. 1 prvej vety smernice 2008/115.
- 37 Pokiaľ ide v druhom rade o účel smernice 2008/115, z jej odôvodnení 2 a 4 vyplýva, že týmto cieľom je zavedenie účinnej politiky odsunu a repatriácie pri úplnom rešpektovaní základných práv a dôstojnosti dotknutých osôb (rozsudok z 19. júna 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, bod 48 a citovaná judikatúra).
- 38 Okrem toho treba uviesť, že akékoľvek nariadené zaistenie, na ktoré sa smernica 2008/115 vzťahuje, je prísne upravené ustanoveniami kapitoly IV uvedenej smernice, aby sa tak zabezpečilo na jednej strane dodržanie zásady proporcionality, pokiaľ ide o použité prostriedky a sledované ciele, a na druhej strane rešpektovanie základných práv dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín (rozsudok z 5. júna 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, bod 55). Podľa odôvodnenia 6 smernice 2008/115 by mali byť rozhodnutia podľa tejto smernice prijímané na individuálnom základe a mali by byť založené na objektívnych kritériách (rozsudok z 5. júna 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, bod 70).

- 39 Z vyššie uvedeného vyplýva, že článok 16 ods. 1 druhá veta uvedenej smernice umožňuje členským štátom výnimočne a okrem situácií výslovne uvedených v článku 18 ods. 1 smernice 2008/115 umiestniť neoprávnene zdržiavajúcich sa štátnych príslušníkov tretích krajín zaistených na účely odsunu vo väzenskom zariadení, ak vzhľadom na osobitné okolnosti danej veci nemôžu dodržať ciele sledované touto smernicou zabezpečením ich zaistenia v špecializovaných zariadeniach.
- 40 V súvislosti s prejednávanou vecou § 62a ods. 1 AufenthG stanovuje, že zaistenie na účely odsunu sa v zásade vykonáva v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie a výnimočne vo väzenskom zariadení, ak cudzinec predstavuje vážne riziko pre zdravie a život tretích osôb alebo pre významné právom chránené hodnoty vnútornej bezpečnosti. V takomto prípade musia byť cudzinci zaistení na účely odsunu umiestnení oddelene od riadnych väzňov vo výkone trestu.
- 41 Dôvody, ktoré táto právna úprava uvádza na odôvodnenie výkonu zaistenia na účely odsunu vo väzenskom zariadení, tak patria do oblasti verejného poriadku a verejnej bezpečnosti. Takéto riziko môže výnimočne odôvodniť výkon zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny na účely odsunu vo väzenskom zariadení oddelene od riadnych väzňov na základe článku 16 ods. 1 druhej vety smernice 2008/115 s cieľom zabezpečiť plynulosť konania o odsune v súlade s cieľmi sledovanými touto smernicou.
- 42 V tomto kontexte treba pripomenúť, že hoci členské štáty môžu v súlade s vnútroštátnymi potrebami, ktoré môžu byť v jednotlivých členských štátoch a obdobiach rôzne, v podstate voľne stanoviť požiadavky verejného poriadku, nič to nemení na skutočnosti, že pokiaľ ide o Úniu, a najmä na účely odôvodnenia výnimky z povinnosti stanovenej s cieľom zabezpečiť dodržiavanie základných práv štátnych príslušníkov tretích krajín pri ich odsune z Únie, treba tieto požiadavky chápať reštriktívne, takže každý členský štát nemôže ich rozsah určiť jednostranne bez kontroly zo strany inštitúcií Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2015, Zh. a O., C-554/13, EU:C:2015:377, bod 48).
- 43 Pokiaľ ide o výklad pojmu „riziko pre verejný poriadok“ stanovený v článku 7 ods. 4 smernice 2008/115, Súdny dvor rozhodol, že tento pojem v každom prípade predpokladá popri porušení spoločenského poriadku, ktorým je každé porušenie zákona, existenciu skutočnej, existujúcej a dostatočne vážnej hrozby ovplyvňujúcej jeden zo základných záujmov spoločnosti (rozsudok z 11. júna 2015, Zh. a O., C-554/13, EU:C:2015:377, bod 60).
- 44 Pokiaľ ide o pojem „verejná bezpečnosť“, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že tento pojem zahŕňa vnútornú bezpečnosť členského štátu, ako aj jeho vonkajšiu bezpečnosť, a teda že dosah na fungovanie inštitúcií a podstatných verejných služieb, ako aj prežitie obyvateľstva a riziko vážneho narušenia vonkajších vzťahov alebo mierového spoluzitia národov, prípadne dosah na vojenské záujmy môžu ovplyvňovať verejnú bezpečnosť (rozsudok z 15. februára 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 66).
- 45 Ako pritom uviedol generálny advokát v bode 77 svojich návrhov, požiadavka skutočnej, existujúcej a dostatočne vážnej hrozby ovplyvňujúcej jeden zo základných záujmov spoločnosti na odôvodnenie skrátenia alebo zrušenia lehoty na dobrovoľný odchod štátneho príslušníka tretej krajiny podľa článku 7 ods. 4 smernice 2008/115 je o to viac nevyhnutná na odôvodnenie vykonania zaistenia na účely odsunu vo väzenskom zariadení podľa článku 16 ods. 1 druhej vety smernice 2008/115.
- 46 Zásah do verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti tak môže odôvodniť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny na účely odsunu vo väzenskom zariadení podľa článku 16 ods. 1 druhej vety smernice 2008/115 len pod podmienkou, že jeho individuálne správanie predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti alebo vnútornú či vonkajšiu bezpečnosť dotknutého členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. februára 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 67).
- 47 Vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť, či sú tieto podmienky vo veci samej splnené.

- 48 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 16 ods. 1 smernice 2008/115 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje zaistenie neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny vo väzenskom zariadení na účely odsunu oddelene od riadnych väzňov z dôvodu, že predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti alebo vnútornú či vonkajšiu bezpečnosť dotknutého členského štátu.

O trovách

- 49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 16 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje zaistenie neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny vo väzenskom zariadení na účely odsunu oddelene od riadnych väzňov z dôvodu, že predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti alebo vnútornú či vonkajšiu bezpečnosť dotknutého členského štátu.

Podpisy